

Інформаційні джерела:

1. Ціна змін. трансформація роздрібної торгівлі під час війни. URL : <https://hub.kyivstar.ua/news/czina-zmin-transformacziya-rozdribnoyi-torgivli-pid-chas-vijny/>.
2. Українська компанія – мережа АТБ – вперше за всю історію увійшла до рейтингу топ-250 найбільших світових рітейлерів від Deloitte. URL : <https://rau.ua/novyni/novini-partneriv/atb-deloitte/>
3. Валерій Бондарь, АТБ: Як мережа змінила підхід до маркетингу під час війни. URL : <https://rau.ua/personalii/atb-pid-chas-vijni-proekt-brajti/>
4. Складне питання: як український рітейл переживає втрату частини складів, та як це змінює логістику [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rau.ua/novyni/sklad-ritejl-vtratu-logistiku/?fbclid=IwAR0ap20V9KEbYcyzFiTq8pKz38MHxcoxOzy84GbRSORJhnI8JruETEPs5Y>.

УДК 339.5:339.9

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ІТ-КОМПАНІЙ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

Шагун А.С., здоб. вищ. осв.

Харківський національний університет радіоелектроніки

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **К.Ю. Величко**

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Сучасний стан ринку ІТ-послуг характеризується тим, що велика кількість транснаціональних та вітчизняних компаній укладають контракти за широким спектром надання технологічних послуг, переважно для іноземних замовників. ІТ-компанії отримують конкурентну перевагу на ринку саме тому, що висококваліфіковані фахівці можуть виробляти унікальні продукти та технології. Таке поєднання створює довгострокові конкурентні переваги та лідерство на ринку.

Взагалі, конкурентна перевага – це система з будь-яким винятковим значенням, яка допомагає компанії отримати перевагу над конкурентами в/або технологіях, економіці та організації та сформуванню більш ефективного розпорядження доступними ресурсами. Іноді конкурентна перевага еквівалентна конкурентоспроможності компанії, але конкурентоспроможність вже є результатом визначення існування конкурентної переваги. Іншими словами, неможливо досягти конкурентоспроможності без конкурентної переваги.

У наукових джерелах акцентується увага на факторах та джерелах конкурентних переваг. При цьому фактори розглядаються як

управлінський напрямок (об'єкт управлінського рішення), а джерела як способи формування факторів (певний перелік складових, основа встановлення кількісного значення переваги). Деякі автори класифікують конкурентні переваги за такими критеріями, як: потенційні (виявляються під час проведення оцінки ресурсного потенціалу учасника; реалізовані (проявляються в процесі оцінки конкурентних переваг компанії; фактичні (за досягнутим результатом).

Можна констатувати, що існує декілька підходів до класифікації конкурентних переваг, проте усі об'єднує той факт, що конкурентні переваги – це комплекс складових, а їх головною метою є отримання довгострокової переваги на ринку. Конкурентні переваги можна поділити за такими складовими [1]:

Рисунок 1 - Класифікація конкурентних переваг

Для ІТ-компаній конкурентна перевага – це досягнення технологічного лідерства на ринку. Цифрові технології стали елементом, що розвивається в нашому житті, тому попит на продукцію буде зростати. Фактично ІТ-індустрія стала фундаментом. Цифрову економіку створюють люди — ІТ-спеціалісти. Компанії потребують експертів не тільки для підтримки поточних проєктів, а й для розробки та впровадження нових проєктів, щоб зробити компанію конкурентоспроможною в майбутньому.

За даними Global Logic, щороку в Україні з'являється близько 40 тис. вакансій у сфері ІТ. При цьому професійні установи можуть підготувати не більше 150 000-20 000 ІТ-фахівців. Особливо серйозною кадровою проблемою в ІТ-індустрії є зростання попиту на фахівців зі стажем не менше 2-5 років (на середній і старший рівень припадає 37% і 33% від усіх вакантних посад на ринку праці відповідно) [2, 3].

Іншими словами, ключовим компонентом конкурентної переваги ІТ-компаній на міжнародному ринку сьогодні та в майбутньому є людський капітал, тобто наявність фахівців, здатних створювати конкурентоспроможні продукти для міжнародного ринку.

Інформаційні джерела:

1. Кириллов А.В. (2015) Розвиток конкурентних переваг підприємств на основі комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. *Вісник університету*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-konkurentny-preimuschestv-predpriyatiya-na-osnove-commertsializatsii-obektovintellektualnoy-obstvennosti> (дата звернення: 20.09.2020).
2. Казакова О.А., Марушева О.А., Широкоград Є.Е. (2017). Ставка України на розвиток ІТ-індустрії. *Вісник ХГУ*, 6, С. 43–49.
3. Україна увійшла до кола країн - лідерів у сфері ІТ-аутсорсингу (2021). URL:<https://business.ua/uk/ukraina-uviihshla-do-kola-krain-lideriv-u-sferi-itautsorsynhu> (дата звернення:20.09.2022).

УДК 330.332: 336

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ

Шахова Є. С., здоб. вищ. осв. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, проф. **В.О. Козуб**

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Ключовим елементом фінансового посередництва в будь-якій економіці є банківська система, стрімкий розвиток якої спостерігається в Україні. Для підвищення надійності та ефективності банківської системи зокрема та економічного зростання країни в цілому необхідно впровадити ефективну систему управління ризиками. Система ризик-менеджменту – життєво необхідний елемент міжнародного бізнесу, запорука конкурентоспроможності банку.

Загалом банківська галузь характеризується вищими ризиками порівняно з іншими видами діяльності. Це пояснюється наступними причинами:

- 1) банки часто використовують «чужі» кошти і повинні постійно контролювати здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами;
- 2) банки використовують великі суми грошей;
- 3) відхилення розвитку подій від запланованих може призвести до короткострокових, але значних змін у структурі активів банку.

З метою зниження ризику банківської діяльності доцільно створити систему управління ризиками, тобто вживати заходів щодо мінімізації відповідних ризиків, знаходити найкраще співвідношення